

ALUEKESKUSOHJELMA 2005

Aluekeskusohjelman avaintulokset 2005-2009

- aluekeskushankkeen tulossopimus

Sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosaston ylijohtajan ja aluekeskushankkeen kesken laaditun tulossopimuksen mukaisesti aluekeskushankkeen avaintulokset vuosina 2005-2009 ovat seuraavat:

1. Ohjelmalle asetettujen vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen edellytykset on laaja-alaisesti turvattu.
2. Vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen seuranta seuraavien mittareiden avulla on kuvattu ohjelman toteutuminen. Systematisoitu alueellistamis päätösten toimeenpanon aluekeskusten strategiseen kehittämiseen kohdistuvia vaikutuksia koskeva seuranta.
3. Ohjelman toteutus on eriytetty erilaisten aluekeskusten tarpeisiin ja aluekeskusten väliset verkostot toimivat.
4. Aluekeskusohjelman 2001-2006 tulokset on arvioitu ja niiden perusteella on valmisteltu vuoden 2006 jälkeen käynnistettävän ohjelman tavoitteet ja toimintamalli. Asiaa koskevat päätökset on tehty valtioneuvostossa ja uuden ohjelman toteutus käynnistynyt. Yhteistyö ja työnjako osaamis- ja aluekeskusohjelman välillä on selkeä ja toimiva.
5. Aluekeskusohjelma toimii kaupunkiseutujen kehittämistä kokoavana ja kansallisia sekä EU – kehityspanoksia kohdentavana strategisena instrumenttina.
6. Aluekeskusten alueellinen vaikuttavuus on tehostunut ja kaupunki- ja maaseutupolitiikan toisiaan tukeva yhteistyö on muotoutunut.

Toimintasuunnitelma 2005

Tulossopimuksen toteuttamiseksi vuonna 2005 toimitaan seuraavan toimintasuunnitelman mukaisesti:

- 1) Turvataan ohjelmalle asetettujen vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen ja ohjelman alueellisen vaikuttavuuden edellytykset ja tuetaan alueita ohjelman toteutuksen tehostamiseksi.
  - a) Ohjelman (ml. pks:n kehysseutujen kaupunkiohjelmat) vuoden 2005 perusrahoitus päätös valmistellaan päätettäväksi valtioneuvostossa maaliskuun alkuun 2005 mennessä (Hanna Paakkolanvaara).
  - b) Aluekeskus- ja kaupunkiohjelmien vuoden 2006 perusrahoitusohjeistus annettu syyskuun 2005 loppuun mennessä (Hanna Paakkolanvaara).
  - c) Suomen Kuntaliiton johdolla toteutettavan aluekeskusohjelman seutudemokratia –hankkeen etenemistä seurataan ja tuetaan aktiivisesti sekä välitetään sitä koskevaa tietoa ako - verkostossa (Ulla-Maija Laiho).
  - d) Syvennetään yhteistyötä maakuntaliittojen kanssa sekä strategisissa (yhteys maakuntaohjelmaan ja toteuttamissuunnitelmaan) että käytännön kysymyksissä (mm. maksatus- ja valvonta-asiat) (Ulla-Maija Laiho, Hanna Paakkolanvaara)
    - i) Järjestetään maakuntayhdyshenkilötapaaminen maaliskuussa 2005 (Hanna Paakkolanvaara).
    - ii) Maakuntaliittojen näkemyksien kartoitus koskien aluekeskusohjelman jatkoa 2007- (alkusyys 2005) (Ulla-Maija Laiho, Hanna Paakkolanvaara)

- e) Tehostetaan yhteistyötä ministeriöiden kanssa seuraavissa teemoissa
- i) Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla toteutettavien kansallisten kehittämishankkeiden koordinointi ako –seuduilla; yhteistyö STAKES:n kanssa hyvinvoinnin ako-verkostossa (Ulla-Maija Laiho, Hanna Paakkolanvaara).
  - ii) Yhteistyö opetusministeriön ja opetushallituksen kanssa ako –seutujen innovaatioympäristöt ja koulutusyhteisryö –verkoston tukemisessa sekä opetustoimen seudullisessa kehittämisessä (Ulla-Maija Laiho, Janne Antikainen).
  - iii) Yhteistyö KTM:n kanssa suhteessa seuraaviin ako:n kannalta keskeisiin hankkeisiin ja prosesseihin: seudulliset yrityspalvelut, innovaatio- ja teknologiapolitiikka (Ulla-Maija Laiho).
  - iv) Yhteistyö LVM:n kanssa; valtakunnalliset runkoverkot (Ulla-Maija Laiho), henkilöliikenne (Janne Antikainen)
  - v) Yhteistyö ympäristöministeriön kanssa; Suomi 2030 (Janne Antikainen), Kansallinen kaupunkifoorum 2005 (Tarja Pyöriä).
- f) Järjestetään aluekeskus- ja kaupunkiohjelmien johtamista ja toteutusta tukevaa toimintaa yhteistyössä ohjelma-alueiden, muiden ministeriöiden ja maakuntaliittojen kanssa seuraavasti:
- i) Ohjelmajohtamisen tuki, IV jakso tammikuussa 2005, V jakso toukokuussa 2005 ja VI jakso lokakuussa 2005 (Anne Hokkanen)
  - ii) Kehittäjäseminaari I / erikoistumisstrategiat ja yritystoiminnan edellytysten vahvistaminen ako –seuduilla yhteistyössä yrittäjyyden politiikkaohjelman, Kouvolan sekä Kotka-Haminan ako-seutujen kanssa maaliskuussa 2005 (Ulla-Maija Laiho)
  - iii) Koordinaattoritapaaminen 21.4.2005 Helsingissä
  - iv) Kansallinen kaupunkifoorum yhteistyössä ympäristöministeriön ja Vaasan seudun kanssa Vaasassa toukokuussa 2005 (Tarja Pyöriä)
  - v) Kehittäjäseminaari II / kaupunki-maaseutu vuorovaikutus ja ako:jen alueellinen vaikuttavuus yhteistyössä mmm:n ja Kauhajoen seudun kanssa elokuu 2005 (Janne Antikainen)
  - vi) Aluekeskusohjelman arviointiseminaari marras-joulukuun vaihteessa 2005
  - vii) Tuetaan ohjelma-alueita myös jalkautamalla alueilla aho:n hyväksymien perehdyttämiskursseja koskevien periaatteiden mukaisesti.
- 2) Seurataan toteutusta arviointiin perustuvilla laadullisilla mittareilla sekä väestön, työpaikkojen, osaamisen, palvelujen sekä muiden elinvoimatekijöiden kehittymistä kuvaavilla tunnusluvulla. Tuetaan työtä yhteisellä tilastoinnin kehittämishankkeella yhdessä kuntaliiton ja tilastokeskuksen kanssa. Kehitetään systematiikkaa sen seuraamiseksi, miten alueellistamispäätösten toimeenpano tukee aluekeskusetujen strategista kehittämistä ja kärkialoja tukevia osaamisklustereita.
- a) Rakennetaan aluekeskusetujen kehittämistoiminnan tietopankki, joka käsittää sekä elinvoimatekijöitä että strategisen kehittämisen tuloksia kuvaavia tunnuslukuja (Janne Antikainen, toukokuun loppuun mennessä)
    - i) Edelliseen liittyen laadintaan yhteenveto ohjelman toteutumisesta alueilla 2004 (helmikuun loppuun mennessä) sekä ohjelma-alueiden painopisteistä ja alueittaisista vaikuttavuustavoitteista (toukokuun loppuun mennessä) (Hanna Paakkolanvaara).
  - b) Arviointisopimuksen mukaiset väliarvioinnit on käsitelty ministeriössä (haljo) kesä- ja joulukuussa 2005 ja niiden perusteella on vedetty etenemistä koskevat johtopäätökset (Janne Antikainen).

- c) Tilastoinnin kehittämishankkeessa pyritään keskeisten tilastotietojen nopeampaan tuottamiseen kaupunkiseutujen ja maakunnan tasolla yhteistyössä Tilastokeskuksen ja Suomen Kuntaliiton kanssa (Janne Antikainen, Tarja Pyöriä)
  - d) Alueellistamispäätösten vaikutuksia aluekeskuseutujen strategiseen kehittämiseen seurataan systemaattisesti (Tarja Pyöriä).
    - i) Käynnistetään toukokuuhun 2005 mennessä alueellistamisen vaikutuksiin kohdistuva tapaustutkimus (Tarja Pyöriä).
- 3) Tehostetaan ohjelman eriyttämistä ja aluekeskusten välistä verkottumista.
- a) Ohjelman eriyttämiseksi edetään kevään 2005 aikana seuraavissa ako –tyypeissä: (1) suuret aluekeskuseudut osana suurten kaupunkiseutujen politiikkakokonaisuutta, (2) erikoistuneiden teollisten seutujen verkottuminen ja (3) alkutuotantovaltaisten aluekeskusten kehittäminen maaseutu-kaupunki –vuorovaikutuksessa.
    - i) Osallistutaan suurten kaupunkiseutujen politiikkakokonaisuuden valmisteluun (Ulla-Maija Laiho, Janne Antikainen).
    - ii) Laaditaan erikoistuneiden teollisten ako -seutujen verkottumisen toimintasuunnitelma helmikuun alkuun 2005 mennessä ja käynnistetään verkoston toiminta (Ulla-Maija Laiho).
    - iii) Kauhajoen kehittämisseminaarissa käynnistetään alkutuotantovaltaisten aluekeskusten kehittämisen erityiskysymyksiin kohdistuva verkottumisprosessi (Janne Antikainen).
  - b) Käynnistetään yhteistyössä mmm:n kanssa maaseudun aluekeskusten ja kaupunki-maaseutu –vuorovaikutuksen kehittämiseen kohdistuva valmistelu (Janne Antikainen).
  - c) Tuetaan aluekeskuseutujen välisten verkostojen toimintaa huomioimalla toiminnan tarpeet perusrahoituksessa, välittämällä verkostoista saatavaa tietoa koko ako verkostolle, kokoamalla asiantuntijuutta verkostojen tueksi ja vastaamalla verkostojen keskeisten kansallisten tilaisuuksien järjestelyistä siltä osin kuin ne sovitaan sm:n ako –hankkeen tehtäviksi. Verkostojen teemat ovat:
    - i) Innovaatioympäristöt ja koulutusyhteistyö (kansallinen koordinoitivastuu Seinäjoen seutu¹) – tuetaan verkoston laatiman toimintasuunnitelman toteutumista (Janne Antikainen)
    - ii) Aluekeskuseutujen hyvinvointistrategiat (kansallinen koordinoitivastuu Porin seutu²) – tuetaan verkoston laatiman toimintasuunnitelman toteutumista (Hanna Paakkolanvaara)
    - iii) Seudullinen viestintä – viestinnän seutuistuminen (kansallinen koordinoitivastuu Kuopion seutu³) – tuetaan verkoston laatiman toimintasuunnitelman toteutumista (Tarja Pyöriä)
- 4) Käynnistetään ohjelman vuoden 2006 jälkeisen toteutuksen valmistelu hyödyntäen ohjelman ulkopuolista asiantuntijaryhmää ja arviointia. Tulevan kauden valmistelu tehdään kiinteässä yhteydessä vuoden 2006 jälkeisen kansallisen ja EU-ohjelmapolitiikan kokonaisuuden valmistelun kanssa.

---

¹ verkostossa mukana: Etelä-Pirkanmaa, Forssa, Hyvinkää-Riihimäki, Hämeenlinna, Itä-Uusimaa, Jämsä, Kajaani, Kauhajoki, Kokkola, Kotka-Hamina, Kouvola, Lahti, Mikkeli, Pori, Raahen seutu, Rauma, Rovaniemi, Savonlinna, Seinäjoki, Vakka-Suomi, Varkaus, Ylä-Savon talousalue.

² verkostossa mukana: Etelä-Pirkanmaa, Forssa, Hämeenlinna, Joensuu, Kauhajoki, Kemi-Tornio, Koillis-Suomi, Kotka-Hamina, Lahti, Mikkeli, Oulun eteläinen, Oulu, Pietarsaari, Pori, Raahe, Rauma, Rovaniemi, Saimaankaupunki, Salo, Seinäjoki, Tampere, Turku, Vaasa, Vakka-Suomi, Varkaus, Ylä-Savon talousalue.

³ verkostossa mukana:

Forssan seutu, Hyvinkään-Riihimäen talousalue, Itä-Uusimaa, Jyväskylän kaupunkiseutu, Jämsän seutu, Kemi-Tornion alue, Kotkan-Haminan seutu, Lahden alue, Mikkelin, seutu Pietarsaaren seutu, Salon seutu, Seinäjoen seutu, Tampereen seutu ja Ylä-Savon talousalue.

- a) Asetetaan helmikuun 2005 aikana enintään kuuden hengen asiantuntijaryhmä tukemaan ako:n loppukauden arviointia ja tulevan ako 2007 –strategian laadintaa (Janne Antikainen).
- 5) Aluekeskusohjelman strategista roolia vahvistetaan kaupunkiseutujen kehittämistä kokoavana ja kansallisia sekä EU –kehityspanoksia kohdentavana instrumenttina.
- a) Osallistutaan ja vaikutetaan aktiivisesti uuden rakennerahastokauden kansallisten strategioiden valmisteluun (Ulla-Maija Laiho).
- 6) Alueellista vaikuttavuutta ja kaupunki- ja maaseutupolitiikan toisiaan tukevaa yhteistyötä lisätään.
- a) Tuetaan aktiivisesti ako –alueiden ja niitä ympäröivien seutujen yhteistyötä ja yhteisiä hankkeita (Hanna Paakkolanvaara).
  - b) Osallistutaan ja vaikutetaan aktiivisesti maaseudun kehittämisselviin valmisteluun sekä maaseutupolitiikan yhteistyö- ja teemaryhmien työhön (Ulla-Maija Laiho, Janne Antikainen).
- 7) AKO-viestinnällä tuetaan ohjelman toteutusta, toteutuksen ja sen tulosten tunnettavuutta sekä aluekeskusten välistä verkottumista.
- a) Ohjelma-alueita ja ohjelman toteutusta alueilla kuvaava esite (suomi) on valmis maaliskuussa 2005 ; ruotsinkielinen esite on valmis toukokuussa 2005 (Tarja Pyöriä).
  - b) AKO-Katsaus ilmestyy kolme kertaa vuonna 2005: tammi-, touko- ja lokakuussa (Hanna Paakkolanvaara)
  - c) AKO-uutiset ilmestyy neljä kertaa vuonna 2005: helmi-, huhti-, syys- ja joulukuussa (Anne Hokkanen)
    - i) AKO-katsausta ja AKO-uutisia koskevan lukijatutkimuksen toteutus (Hanna Paakkolanvaara, Tarja Pyöriä, Anne Hokkanen)
  - d) extra- ja intranet –sivujen ajankohtaisuutta ylläpidetään tehokkaasti (Anne Hokkanen)
  - e) ohjelman etenemisestä viestitään aktiivisesti yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön ja alueiden viestintävastaavien kanssa koskien valtioneuvoston ja sm:n ako –päätöksiä ja erilaisia ako –tapahtumia ja tilaisuuksia. (Ulla-Maija Laiho, Hanna Paakkolanvaara, Anne Hokkanen)

Tehtävät ja työnjako aluekeskushankkeessa

Ulla-Maija Laiho

- Aluekeskushankkeen johtaminen
- Aluekeskusohjelman 2007- valmistelu
- Suhteet ohjelman toteutuksen keskeisiin toimijoihin keskushallinnossa ja alueilla
- Suhteet muihin erityisohjelmiin, yhteistyökumppaneihin ja sidosryhmiin
- Viestintä

Janne Antikainen

- Aluekeskusohjelman tietokannat ja –palvelu
- Vaikuttavuustavoitteiden laadullinen kehittäminen, profilointi ja yhteistyö arvioinnin kanssa
- Asetettavan asiantuntijatyöryhmän sihteeri
- Kaupunkiseutujen kehityksen kansainvälinen tutkimus ja tutkijaverkostot
- Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus
- Innovaatioympäristöt ja koulutusyhteistyö –verkoston yhdyshenkilö

Hanna Paakkolanvaara

- Aluekeskus- ja kaupunkiohjelmien (pks:n kehysseudut) perusrahoituksen valmistelu- ja toimeenpano tehtävät
- Toiminta- ja taloussuunnittelun ohjeistus ja toteutuksen seuranta
- Yhteistyö maakuntien liittojen kanssa
- AKO-katsaus
- Hyvinvointi aluekeskuksissa –verkoston yhteyshenkilö

Anne Hokkanen

- Aluekeskusohjelman projektisihteerin tehtävät (mm. kokous-, seminaari- ja matkajärjestelyt)
- Aluekeskusohjelman www- ja intranet –sivujen päivitys, AKO-uutiset
- Sisäisen taloushallinnon hoitaminen

Tarja Pyöriä

- Alueellistamistoimenpiteiden vaikutukset aluekeskuseutujen kehittämisstrategioihin/seuranta
- Aluekeskusohjelman julkaisutoimintaan ja viestintään osallistuminen
- Aluekeskuseutujen viestintäverkoston yhdyshenkilö
- Aluekeskuseutujen esite
- Aluekeskus- ja kaupunkipolitiikan sisäisen taloushallinnon seuranta